

Aluehallintoviraston päätös, Tikkurilankosken padon osittainen purku, padon ja kalatien vesitalouslupien rauettaminen sekä koskialueen kunnostus ja valmistelulupa

VD/8456/10.03.01.00/2016

KR, LK

Etelä-Suomen aluehallintovirasto on antanut 13.2.2018 päätöksen, joka koskee Tikkurilankosken padon osittaista purkua, padon ja kalatien vesitalouslupien rauettamista sekä koskialueen kunnostus- ja valmistelulupaa. (Dnro ESAVI/1989/2017, nro 20/2018/2)

Päätös on nähtävillä valitusajan 13.2.-15.3.2018 Vantaan kaupungin ympäristökeskuksessa (Pakkalankuja 5). Päätös on myös luettavissa osoitteessa www.avi.fi/lupa-tietopalvelu.

Hakemus

Hankkeen päätavoitteena on helpottaa äärimmäisen uhanalaisen meritaimenen nousua Keravanjoessa sekä parantaa Tikkurilankoskessa lisääntyvän taimenen lisääntymismahdollisuuksia. Lisäksi hankkeella tavoitellaan muun vesieliöstön elinolosuhteiden sekä alueen virkistyskäyttöarvon parantamista. Tikkurilankoski ennallistetaan luonnonmukaisen kaltaiseksi. Koskialueesta toteutetaan taimenen elämän virtavesivaiheen vaatimuksia palveleva kokonaisuus. Nykyinen pato puretaan osittain sekä tehdään neljä pohjakynnystä, soraistuksia, kiviramppi ja täyttöjä. Nykyinen kalatie jää pois käytöstä. Tärkeimpänä suunnitteluperiaatteena kosken ennallistamisessa on pidetty uoman monimuotoisuuden lisäämistä. Myös rantavarjostuksen säilyttäminen on ollut tärkeä suunnitteluperiaate.

Padon keskiosasta puretaan noin 50 m³ betonia ja noin 80 m³ verhoukiveä noin 20 m:n matkalta. Paikoilleen jäävien osien päät verhoillaan alajuoksun puoleisilla tasamuotoisilla kivillä mukaillen vanhaa rakennetta. Pato kunnostetaan tarpeen mukaan.

Patoaltaasta poistetaan haitta-ainepitoista sedimenttiä. Hienorakeinen sedimentti poistetaan virtaavalle vedelle altistuvista kohdista. Rannoilta eroosiota kestävä verhoilun peittämäksi jäävää sedimenttiä ei poisteta. Ruoppausmassat viedään Vantaan kaupungin omistamalle Kulomäen maankaatopaikalle.

Työt ajoitetaan mahdollisuuksien mukaan alivirtaamakauteen, jolloin työalueet voidaan rajata työpadoilla ja tarvittaessa työt voidaan toteuttaa kuivatyönä. Kalojen elinympäristöjen toteutus ja erityisesti kutusoraikoiden tekeminen ajoitetaan työn viimeiseksi vaiheeksi. Toteutettavien rakenteiden toimivuutta ja kuntoa seurataan.

Hanke parantaa olennaisesti äärimmäisen uhanalaisen meritaimenen lisääntymis- ja poikastuotantomahdollisuuksia. Myös muiden vaelluskalojen kuten lohen, vimpan ja nahkiaisen elinolosuhteet paranevat. Padon purkamisen jälkeen virtaamien vaihtelu vaikuttaa vesisyvyyskuviin ja virtausnopeuksiin. Osa pohjaeläimistä saattaa tukehtua töiden vaikutuksesta. Töiden haittavaikutukset uhanalaiseen vuollejokisimpukkaan minimoidaan siirtämällä simpukat pois alueilta, joihin kohdistuu mekaanista häirintää, sekä alueilta, jotka ovat vaarassa jäädä kuiville. Pitkällä aikavälillä kutusoraikkojen lisääminen koskialueelle parantaa pohjaeläinten ja vuollejokisimpukan olosuhteita alueella, koska niille sopivan elinympäristön määrä lisääntyy. Padon osittainen purku parantaa myös simpukan leviämismahdollisuuksia Tikkurilankosken alueella.

Hankkeen haittavaikutukset liittyvät pääasiassa kulttuurihistoriallisiin tekijöihin, jotka on kuitenkin otettu huomioon muun muassa pysyttämällä padon reunaosat. Vaikutukset vedenkorkeuksiin ja virtauksiin sekä työnaikaiseen vedenlaatuun ja pohjaeläimistöön arvioidaan vähäisiksi ja paikallisiksi.

Asian aiempi käsittely

Vantaan kaupungin kuntatekniikan keskus teetti Tikkurilankosken padosta yleissuunnitelman, joka oli nähtävillä 6.10. -19.10.2016. Vantaan ympäristökeskus antoi yleissuunnitelmasta lausunnon 17.10.2016 (VD/8456/10.03.01.00/2016). Lausunnossa todettiin muun muassa että, ympäristökeskus pitää yleissuunnitelman ratkaisuja hyvänä ja selvityksiä riittävinä korostaen kuitenkin asiantuntevan toteuttajan tarvetta uoman rakentamiseen liittyen. Lausunnossa on esitetty, että uoman välittömässä läheisyydessä olevan kasvillisuuden hoitotoimenpiteet on tehtävä varovaisesti, koska ranta-alueet ovat luonnon monimuotoisuuden ja habitaattien kannalta tärkeitä alueita. Lausunnossa toivottiin myös hoitotoimenpiteiden tarkempaa kuvailua suunnitelmassa.

Vantaan kaupungin ympäristölautakunta antoi hakemuksesta lausunnon 22.11.2017. Lausunnossaan lautakunta on puoltanut vesilain mukaisen luvan myöntämistä Tikkurilankosken padon osittaiselle purkamiselle, kannattanut padon ja kalatien vesitalouslupien rauettamista sekä puoltanut kunnostus- ja valmisteluluvan myöntämistä. Lausunnossa todettiin, että hanketta koskevat luontoselvitykset ovat tarkoitukseen riittävät ja korostettiin koskiluonnon elvyttämiseen tähtäävien toimenpiteiden vaativan asiantuntevaa toteutusta. Lausunnossa todettiin myös, että maaperän ja sedimentin haitta-aineiden riskinarvioinnit ja tutkimukset tulee huomioida siten, ettei haitta-aineista aiheudu haitallisia vaikutuksia ympäristöön. Lausunnossa esitettiin, että luvassa tulee antaa riittävät määräykset, että töidenaikaiset vaikutukset Keravanjoen vedenlaatuun olisivat mahdollisimman vähäiset. Lausunnossa esitettiin, että padon purkaminen ja koskialueen kunnostustyöt on tehtävä kalojen nousu- ja kutuaikojen ulkopuolisena aikana 15.11.-15.4. sekä 15.6.-30.8. ja, että uoman sulkemista ja vedenjuoksun estämistä on vältettävä taimenen nousuaikana 1.9.-15.11.

Aluehallintoviraston ratkaisu

Aluehallintovirasto määrää raukeamaan Uudenmaan läänin kuvernöörin 6.6.1914 antaman päätöksen nro 715 mukaisen luvan Tikkurilankoskessa sijaitsevan vesilaitoksen padon uudelleenrakentamiseen ja Länsi-Suomen vesioikeuden 18.4.1994 antaman päätöksen nro 28/1994/1 mukaisen luvan muun muassa Tikkurilankosken kalaportaan rakentamiseen. Keski-Uudenmaan vesiensuojelun kuntayhtymälle myönnetyn oikeuden käyttää toiselle kuuluvaa yhteistä vesialuetta muun muassa kalaporrasta varten aluehallintovirasto määrää myös raukeamaan. Nämä raukeamismääräykset edellyttävät, että Vantaan kaupunki toteuttaa myönnettävän luvan mukaiset rakenteet ja toimenpiteet.

Aluehallintovirasto myöntää Vantaan kaupungille luvan Tikkurilankosken padon osittaiseen purkamiseen keskiosaltaan ja osittaiseen pysyttämiseen reunaosiltaan sekä koskialueen kunnostamiseen. Aluehallintovirasto oikeuttaa Vantaan kaupungin ryhtymään hankkeen toteuttamista valmisteleviin toimenpiteisiin jo ennen päätöksen lainvoimaiseksi tulemista Tikkurilankosken patoaltaan tyhjentämisen ja sen jälkeen kuiville jäävien sedimenttien poistamisen osalta.

Aluehallintovirasto on päätöksessään antanut määräyksiä muun muassa rakenteita, töiden suorittamista ja tarkkailua koskien.

Tikkurilankosken padon keskiosa puretaan noin 20 m:n matkalta hakemuksessa esitettyjen piirustusten mukaan. Padon pysytettävät osat kunnostetaan tarpeen mukaan ja osien päät verhoillaan mukaillen vanhaa rakennetta.

Patoaltaasta on poistettava hienorakeinen ja haitta-ainepitoinen sedimentti niiltä alueilta, jotka altistuvat padon osittaisen purkamisen jälkeen virtaavalle vedelle tai joita ei peitetä eroosiota kestäväällä verhoilulla. Massat on sijoitettava maa-alueelle paikkaan, jolla on lupa ottaa vastaan kyseisenlaisia massoja. Kuorittava sedimentti on kuivatettava siten, että sitä ei rankkasateella tai tulvatilanteessa pääse valumaan vesialueelle.

Patoaltaan ranta-alueet on täytettävä keskiylivedenkorkeudelle asti karkealla soralla. Keskiylivedenkorkeuden rantaviivan alueelle on rakennettava kivinen vyöhyke 100– 400 mm:n kivistä. Jokuoman pohjoisrannan rantaluiskan juureen on tehtävä vähintään 3,0 m leveä täyttö luiskan stabiliteetin varmistamiseksi.

Koskialueen kalataloudellinen ja muu kunnostus tehdään hakemuksessa ja sen täydennyksissä esitetyn mukaisesti. Kunnostustoimenpiteiden sijaintia ja toteutusta voidaan tarvittaessa muuttaa vähäisessä määrin, mikäli se töiden yhteydessä tai tarkkailutulosten perusteella osoittautuu tarpeelliseksi. Kalataloudelliset kunnostustyöt tulee tehdä siten, että virtaus ei pääse sanottavasti huuhtomaan kiintoainesta töiden aikana.

Vuollejokisimpukoiden siirto ylävirran puolelle Tikkurilankosken nykyisen koskenniskan alueelta sekä patoaltaasta tulee toteuttaa hyvissä ajoin ennen töiden aloittamista.

Rakennustyöt on tehtävä niin suurelta osin kuin mahdollista kuivatyönä ja mahdollisimman vähävetisenä aikana veden samentumista välttämällä ja siten, että vesiympäristölle ja vesiluonnolle aiheutuu mahdollisimman vähän haittaa ja häiriötä. Vettä samentavien töiden tekemistä on vältettävä kalojen nousu- ja kutuaikoina. Jokuoman sulkemista ja vedenjuoksun estämistä on vältettävä taimenen nousuaikana.

Luvan saajan on tarkkailtava hankkeen vaikutuksia vedenlaatuun, kalastoon ja pohjaveteen. Lisäksi vuollejokisimpukoiden siirtoa on seurattava kaksi vuotta siirron toteuttamisesta.

Vantaan ympäristölautakunnan lausunnossa esitetyt seikat on otettu oleellisilta osin huomioon päätöksessä.

Ympäristölautakunta 21.3.2018 § 8

Ympäristöjohtajan esitys:

Päätetään merkitä tiedoksi Etelä-Suomen aluehallintoviraston päätös vesilupahakemuksesta, joka koskee Tikkurilankosken padon osittaista purkua, padon ja kalatien vesitalouslupien rauettamista sekä koskialueen kunnostus- ja valmistelulupaa. (Dnro ESAVI/1989/2017, nro 20/2018/2)

Päätös:

Merkittiin tiedoksi.

Vantaa

Lisätiedot:

Laura Kokko p. 040 8419973, [etunimi.k.sukunimi\[at\]vantaa.fi](mailto:etunimi.k.sukunimi[at]vantaa.fi)